

2022-06-03

Stab

Ellinor Günther, kommunikationsansvarig

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg, [031-64 74 00](tel:031-647400) gryaab.se

Mediebevakning

April och maj

Jag sammanfattar i detta dokument utvalda artiklar där Gryaab berörs direkt eller omnämns, avloppsfrågor som indirekt berör Gryaab, till exempel avloppsvattenrening, uppströmsfrågor samt slam- och biogasfrågor.

2022-04-06 ATL

Debatt: Hur kan LRF vara för slamspridning när lantbrukarna är emot?

LRF lever inte upp till kraven i sin egen slampolicy. Om växtnäring ska vara så ren som möjlig är spridning av avloppsslam omöjlig, skriver Bertil Hagström, Magnus Hedenmark och Gunnar Lindgren.

I en enkätundersökning 2017 bland 1 000 svenska jordbruksföretagare visade det sig att en klar majoritet var negativ till spridning av avloppsslam (Tidningen Land 15 maj 2017), detta trots att man dessutom skulle ha fått betalt för att sprida slam på åkrarna. LRF antog en ny policy som tydligt tog ställning för att växtnäring som återförs ska vara så ren som möjligt. Detta för att inte skada förtroendet för livsmedelsproduktionen, vilket i praktiken innebar ett spridningsstopp. Föroreningar som tungmetaller, mikroplaster, läkemedelsrester, flamskyddsmedel och antibiotikaresistenta bakterier måste elimineras innan man skulle kunna återföra slam till åkermarken, vilket torde vara självklart för vem som helst. Men bara något år senare verkar jordbrukarna inom LRF plötsligt ha ändrat uppfattning. Det är så märkligt att man kan tänka sig att andra intressen ligger bakom dessa lovord för slam. Ett slags förfinat slam har Svensk Vatten basunerat ut som en lösning, men slam är slam och snus är snus om ock i gyllne dosor, för att travestera

Fröding. Skyll nu inte heller på branscherna inom LRF, det är LRF som måste stå upp för en ansvarsfull miljöpolitik! Det är ett etiskt och moraliskt totalhaveri som LRF står för!

2022-04-08 ATL

När miljö ställs mot miljö blir det helt tokigt (Övrigt)

Miljöbalkens utformning om vattenmiljö riskerar att stoppa även verksamheter som syftar till en förbättring. Sedan tre år finns ett försämringsförbud inskrivet i lagen.

Vid årsskiftet 2019 ändrades delar av Miljöbalken som reglerar vattenverksamhet. Syftet var att införa "moderna miljövillkor" för vattenkraften och lagändringen var en följd av energiöverenskommelsen från 2016. Samtidigt gjordes en lagändring till följd av EU-domstolens så kallade Weserdom som har slagit fast att det räcker med att en kvalitetsfaktor försämras för att hela statusen för vattenförekomsten ska anses vara försämrad.

Men effekterna av den nya lagparagrafen har inte stannat vid vattenkraftverk och dammar. En av de första som slog larm var Svenskt Vatten, branschorganisationen för de kommunala VA-organisationerna.

- När miljö ställs mot miljö blir det helt tokigt. Allt annat kan inte offras för att vi har fått en oerhört rigid tolkning av EUs ramvattendirektiv, säger Peter Sörngård, miljöexpert på Svenskt Vatten.

Ett exempel rör Käppalas reningsverk i norra Stockholm dit två äldre reningsverk ville ansluta sig. Detta var dock inte möjligt eftersom Käppala i så fall skulle ha överskridit sitt miljötillstånd beträffande utsläpp av fosfor. Att utsläppen från de två gamla reningsverken skulle ha försvunnit spelar ingen roll.

2022-04-11 Göteborgs-Posten

Göteborgshuset som prisats för sin design (Gryaab)

Göteborgs-Posten skriver om Göteborgshuset som under året fått Kasper Sahlinpriset. Där nämns Gryaabs skivfilteranläggning som prisades 2010. Juryns motivering till priset var "Anläggningen har den formmässiga skärpa och arkitektoniska klarhet som man ibland kan finna i kategorin storskaliga industribyggnader. Av en gängse kommunal verksamhet

har gjorts en öppen demonstrationsanläggning som tydligt annonserar sig mot omgivningen och låter den omgivande skogen närvara i anläggningen.” Arkitekt: KUB arkitekter.”.

2022-04-17 Aftonbladet, DN med flera

Rent vatten kan bli en bristvara i Sverige (Rening)

På grund av kriget i Ukraina finns nu en risk för brist på viktiga vattenrenande kemikalier. Branschorganisationen Svenskt vatten säger att det kan bli aktuellt att nedprioritera rening av visst avloppsvatten.

För att alla svenskar ska kunna få rent dricksvatten i kranen och rent avloppsvatten ska gå ut i sjöar och vattendrag, krävs att vattnet genomgår en reningsprocess. Men nu kan det bli brist på de kemikalier som används för att rena vattnet – redan i sommar. Anledningen till den potentiella bristen är att Ryssland, Ukraina och Belarus är storproducenter av råvarorna till dessa kemikalier. Pär Dalhielm, VD på Svenskt vatten, säger till SR att en brist kan bli problematisk.

– Ja men då är det klart, då får vi ju problem med att rena vatten till den kvalitet vi vill, säger Dalhielm.

I vissa reningsverk kan det bli aktuellt att dra ned på kemikalierna.

– Över hela landet så har vi kategoriserat reningsverk för att på bästa sätt kunna förstå vilka reningsverk är det som är viktigast att vi upprätthåller maximal kapacitet på, och därmed ska ha de här kemikalierna, och vilka reningsverk kan vi prioritera ner lite lägre till förmån för andra, säger han.

2022-04 Aftonbladet, Göteborgs-Posten med flera

Artiklar om coronavirus i avloppsvatten (Gryaab)

Under april månad rapporteras det om minskning av coronavirus i avloppsvattnet i flera artiklar. Från att gå från betydande nivåer i början av april rapporteras det i slutet av månaden om låga nivåer.

2022-05-01 Göteborgs-Posten, Instagram GP

Udda saker som göteborgarna spolat ner i toaletten (Gryaab)

Sexleksaker, löständer, plånböcker och vigselringar. Varje dag spolats drygt två ton skräp ner i västsvenska toaletter. Slutdestination är Ryaverket på Hisingen som tagit hand vårt bajsavatten i 50 år. Mest besvär skapar ”våtservettskebaben”.

Tänk att du är en bajskorv. Din skapare sitter på en toalett i centrala Göteborg.

Vederbörande pressar ut dig. Och spolat. Efter ungefär fem och en halv timme når du avloppsreningsverket Ryaverket på Hisingen. Blir du utbajsad i Ale tar det hela 17 timmar innan du är framme. Längs vägen kommer du att stöta på en mängd saker som inte hör hemma i ett avloppsrör: bomullstussar, bomullspinnar, hushållspapper och snus. Under 2021 hamnade två och ett halvt ton skräp hos Ryaverket. Varje dag.

- Mängden har legat på en stabil nivå trots att befolkningen ökar. Det är vi nöjda med, säger Ellinor Günther, kommunikationsansvarig på det kommunala bolaget Gryaab äger reningsverket.

Har du tur får du sällskap av mer färgstarka saker under den uppemot 13 mil långa underjordiska resan: löständer, vigselringar, sexleksaker, plånböcker och id-handlingar. Deras resa stannar vid reningsverkets grovfilter, med två centimeters mellanrum mellan gallerstavarna. Några till synes otvättade exemplar som fångats upp genom åren ligger uppradade i en glasmonter.

- Efter att SVT varit här för ett reportage ringde en man och frågade om det var hans frus löständer som vi hittat. De vi har här är flera år gamla så de var tyvärr inte hennes, och jag tror ändå inte de vill ha tillbaka dem. Men jag förstår att de frågar, det är ju dyrt med löständer och tar lång tid att göra nya, säger Ellinor Günther.

Om du lyckas ta dig förbi det första gallret möter du ännu ett som är två millimeter brett mellan gallerstängerna. Här fastnar framför allt våtservetter, något som ställer till med problem för reningsverkets drifttekniker.

- Det är nog det jobbigaste, för skruvarna fastnar när en massa våtservetter trasslat ihop sig. Vi kallar det ”våtservettskebab” för det ser ut som kebab. Då måste driftteknikerna dra bort allt som fastnat med handkraft. Det är naturligtvis inte det roligaste jobbet.

Skräpet pressas och finfördelas för att därefter skickas till förbränning och bli el och värme. Gryaab vill dock få ned andelen skräp till noll och har försökt dunka in följande budskap till de anslutna kommunernas invånare år ut och år in:

- Allt som går igenom kroppen kan du spola ner. Och toapapper. Inget annat.

Fram till Ryaverkets invigning 1972 hamnade merparten av göteborgarnas avloppsvatten i vattendrag, vilket ledde till att sjöar och hav blev övergödda av kväve, fosfor och organiskt material.

- Det fanns ett litet reningsverk i Näset som renade vatten för 10 000 personer. Resten, i alla fall göteborgarnas avloppsvatten, släpptes ut i närmaste sjö och vattendrag. Rådasjön var helt igenväxt. Mölndalsån var också väldigt övergödd, likaså havet, säger Ellinor Günther.

I dag, 50 år senare, tar Ryaverket hand om avloppsvatten från 800 000 västsvenskar. Deras huvuduppgift är att rena vattnet så inte miljön skadas. Processen justeras och just nu pågår ett experiment med nya metoder för att möta skärpta miljökrav och en ökande befolkning. De nya reningsstegen ska vara klara 2036.

Under coronapandemin har flera reningsverk runt om i Sverige larmat om att en ny typ av skräp har börjat spolats ner: munskydd och plasthandskar. Detta har Ryaverket varit förskonade från, menar Ellinor Günther:

- Våra ägarkommuner har koll på läget - invånarna vet vad man får och inte får spola ner i toaletten. Idogt kommunikationsarbete sedan tidigt 1990-tal har förhoppningsvis gett effekt, säger Ellinor Günther.